

Zápisnica zo zasadnutia komisie pre pamätihodnosti mesta

Dátum: 19.septembra 2025 v piatok o 14.00 hodine

Miesto: Multifunkčné mládežnícke centrum

Prítomní: podľa prezenčnej listiny

Program:

1. Prezentácia projektu študentov gymnázia k starostlivosti o pamiatky mesta
2. Informácia o organizačnom zabezpečení odbornej konferencie k 770. výročiu
1. písomnej zmienky o meste
3. Zostavenie blokov na konferenciu podľa obsahu príspevkov a pripomienky k programu
4. Informácia o podaných projektoch súvisiacich s históriou mesta
5. Diskusia a rôzne

V úvode programu primátor mesta JUDr. Borovský predstavil prítomným členom komisie a študentom z Gymnázia Štefana Moysesova aktivity a projekty mesta, ktoré sa realizujú s cieľom obnovy pamiatok posilňovania identity obyvateľov mesta.

Prvým z projektov je Obnova kultúrneho dedičstva - historická cesta mestom Moldava nad Bodvou, ktorý zahŕňa prepojenie dvoch NKP v meste a to Mestskej radnice a Kováčskej vyhne. Projekt ráta s vytvorením novej oddychovej zóny a to mestskej záhrady za radnicou s digitálnou tabuľou, ktorá bude informovať o všetkých pamiatkach v meste. V Kováčskej vyhni je potrebná najmä rekonštrukcia strechy a riešenie statiky, čo je súčasťou projektu. Prepojenie na ďalší objekt a to rozhladne pri kríži na Terase z dôvodu potreby geologických posudkov z projektu vypadlo.

Ďalší projekt už v realizácii sa týka obnovy nádvoria na mestskom kultúrnom stredisku, ktoré prepojí budovu kultúrneho domu (pamiatkovo starej radnice) s budovou multifunkčného centra a amfiteátra a vytvorí tak ďalšiu zónu v meste v ktorej bude možné usporiadať rozličné kultúrne a spoločenské aktivity.

Ďalší projekt s názvom: Rekonštrukcia a modernizácia budovy Synagógy sa týka obnovy tejto mestskej pamätihodnosti a na stavebnú časť mesto získalo finančné prostriedky vo výške takmer 1,2 mil.€. Jedná sa o dlhodobý projekt, ktorý taktiež prispeje k novému urbanistickému konceptu okolo námestia pri penzióne Bodva. V tomto projekte je riešená len stavebná časť a hlavný ideový zámer na obsah činnosti. Samotná expozícia a aktivity sa budú riešiť až následne. Primátor mesta vyzval prítomných k diskusii o budúcom obsahu expozícii a aktivít v tomto priestore.

Posledným z predstavených projektov bol projekt Strážcovia mokradí , ktorý sa realizuje v areáli Budulovských rybníkov, kde sa stavia jurta, sociálne zázemie a expozícia o mokradiach a kde budú realizovať rozličné aktivity na podporu cestovného ruchu v Budulove a okolí. Projekt ráta s prevádzkovaním záujmovej lukostreľby, usporadúvaním remeselných dielní, hraním veľkorozmerných spoločenských hier ako aj s prenájmom pre rozličné záujmové skupiny.

K bodu 1 : Prezentácia projektu študentov gymnázia k starostlivosti o pamiatky mesta.

Zasadnutia komisie sa na pozvanie zúčastnili študenti Gymnázia Štefana Moysesu spolu s pani profesorkou Gabrielou Kóvessiovou: Prítomným členom komisie a primátorovi mesta prezentovali aktivity , ktorými sa chcú zúčastniť v stredoškolskej robotičkej súťaži. Prezentácia obsahovala kombinácie viacerých moderných technológií na označovania pamätihodnosti mesta. Inovatívnym prvkom pre členov komisie, ktorí sa už touto témou zaoberali bolo označovanie NFC kódom, ktorý nepotrebuje inštaláciu aplikácie do mobilného telefónu a používateľ získa informácie jednoduchým priložením telefónu ku kódu. Študenti požiadali primátora mesta a členov komisie o ich názor a pomoc pri vytipovaní vhodných pamätihodností a spôsobov, kde by bolo možné umiestniť jednotlivé kódy tak, aby projekt dával zmysel. Prítomní sa zhodli, že najvhodnejšie bude ich umiestniť už na existujúce informačné tabule, ale zvažovali sa aj iné rozšírenia. Mgr. Švaňa podotkol, že označovanie pamätihodností najmä národných kultúrnych pamiatok má svoje pravidlá a vyjadruje sa k nemu aj pamiatkový úrad. Tajomníčka komisie Dr. Kováčsová uviedla, že daná téma už bola konzultovaná s pamiatkovým úradom s PhDr. Gembickým a v súčasnosti už len hľadáme formu, ktorá by zodpovedala potrebám mesta, estetickým parametrom a finančným limitom mesta- právne je to už vyriešené. PhDr.Vizslay sa spýtal študentov , čo je cieľom projektu- či len rozšíriť technologické možnosti zdieľania už existujúcich informácií alebo aj niečo viac. V spoločnej diskusii padali návrhy na vytvorenie zvukového sprievodcu pamiatkami vo viacerých jazykoch, návrhy na vytvorenie 3D mapy digitálnou tlačiarňou, vytvorenie virtuálneho escape roomu alebo aj označenie pamiatok brajlovým písmom. Mgr. Danko tiež požiadala členov komisie o názor, ktorými pamiatkami by sa mali zaoberať jeho seminaristi pri štúdiu archívnych materiálov. (zoznam v prílohe) Bádania potom poskytne ako rozšírený obsah pre evidenciu pamiatok aj ako rozšírený výstup pre označovania budov do študentmi prezentovanej súťaže.

Vzhľadom na rozsiahlosť témy a časové limity súťaže primátor mesta vyzval študentov k ďalšiemu separátnemu stretnutiu, kde dohodnú podrobnosti a rozdelia si úlohy za pomoci zamestnancov mesta.

Uznesenie 20/25 : Dohodnúť termín stretnutia so zainteresovanými v súťaži a kompetentnými zamestnancami mesta

Z: Mgr. Strámová

T: podľa dohody

K bodu 2: Informácia o organizačnom zabezpečení odbornej konferencie k 770. výročiu 1. písomnej zmienky o meste

K tomuto bodu informovala riaditeľka multifunkčného centra Mgr. Strámová nasledovne:

Uznesenie 21/25: Pokračovať v realizácii jednotlivých bodov podľa plánu a pripomienok komisie

Z: Mgr. Strámová

T: priebežne

V priebehu diskusie prítomní narazili na nesúlady medzi uzavretou príkaznou zmluvou a rozpočtom mesta. V zmluve bol na základe odporúčania členov komisie stanovený ako posledný dátum na doručenie príspevkov do zborníka 10. január 2026. To by však znamenalo zmenu rozpočtu a presun prostriedkov do rezervného fondu a ich opätovné použitie sa v roku 2026 týmto časovo odďaľuje. Prítomní sa zhodli, že bude lepšie vyzvať jednotlivých prednášajúcich na včasnejšie dodanie príspevkov v písomnej verzii.

Uznesenie 22/25: Tajomníčka komisie zabezpečí oslovenie prednášateľov s dohodnutou požiadavkou na dodanie príspevkov do zborníka do novembra 2025. Zároveň dohodne podmienky licencie a nahrávanie a následne zverejnenie príspevkov v mestskej televízii.

Z: PhDr. Kováčsová

T: do konca októbra 2025

Primátor zároveň vyzval členov komisie, aby doručili požiadavky do rozpočtu na nasledujúci rok 2026, ale zároveň podotkol, že súčasne prezentovaná konsolidácia veľmi negatívne ovplyvní výšku finančných prostriedkov pre mesto Moldava nad Bodvou v roku 2026 a nasledujúcich rokoch.

Uznesenie 23/25:

Predbežne zistiť cenu zborníka z konferencie a navrhnuť túto položku zapracovať do mestského rozpočtu

Z: Mgr. Strámová

T: podľa požiadaviek MsÚ

Tajomníčka komisie podokla, že na takýto účel boli doteraz vyhlasované aj dotačné schémy vo Fonde na podporu umenia, ale práve v týchto dňoch sa menia oblasti podpory, takže je otázne, či bude možné požiadať o grant. Primátor uzavrel tento návrh riešením, že zborník je potrebné riadne naplánovať do rozpočtu a keď budú vyhlásené výzvy, tak sa mesto môže o ne uchádzať.

V tomto bode PhDr. Vizslay upozornil na nové výzvy :

FPU na rozvoj kultúrnej infraštruktúry , ktorá je otvorená do 29.9.2025 a je možné žiadať až 500 000 €.

Taktiež je otvorená výzva Interreg NEXT 2: Maďarsko – Slovensko – Rumunsko – Ukrajina (2025), kde sú 3 kategórie projektov od 100 000 až do 1 500 000 € a je otvorená do 16.2.2025.

Program Terra incognita má spustenú výzvu na podujatia do 30.9.2025 a tomto programe je čoskoro plánované aj spustenie výzvy na infraštruktúru

Uznesenie 24/25:

Sledovať dotačné programy v oblasti vydavateľskej činnosti a iniciovať podanie projektu za mesto, ak to výzvy umožnia

Z: Kováčsová

T: priebežne

K bodu 3: Zostavenie blokov na konferenciu podľa obsahu príspevkov a pripomienky k programu.

Tohto bodu sa ujal Mgr. Švaňa – ako odborný garant prítomný na zasadnutí komisie za katedru histórie filozofickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika. Príspevky navrhol zoradiť chronologickom slede- od archeologických vykopávok až po 20. storočie. Po krátkej diskusii, či je potrebné zostavovať bloky chronologicky , zoskupovať do celkov podľa obsahu, alebo sa prispôbiť možnostiam organizovaných účastníkov (študentov a pracujúcim) boli konsenzom zostavené jednotlivé bloky aj s časovým trvaním. (Dokument v prílohe) Taktiež sa viedla rozprava o tom, či je potrebné po každom príspevku otvárať diskusiu. Prítomní sa zhodli, že diskusia sa bude otvárať až po ukončení jednotlivých blokov a bude spojená s prestávkou na občerstvenie alebo na obed a v závere konferencie sa uskutoční celková už len odborná rozprava, ktorá uzavrie konferenciu a bude východiskom ďalšiu spoluprácu odborníkov na monografii mesta.

Uznesenie 25/25: Zostaviť program podľa dohodnutých blokov, pripraviť plagát a zverejniť informácie na webe v infocentre a v knižnici

Z: Mgr. Strámová

T: do 26.9.2025

Uznesenie 26/25: Zabezpečiť publicitu príspevku- spracovať jednotlivé príspevky pre televíziu a tlačové správy

Z: PhDr. Kováčsová

T: priebežne

Uznesenie 27/25: Upresniť s primátorom zoznam pozvaných a zabezpečiť osobné pozvania a pozvánky

Z: PhDr. Kováčsová

T: do 15.10.2025

K bodu 4: Informácia o podaných projektoch súvisiacich s históriou mesta

Tento bod bol reprezentovaný primátorom mesta už v úvode zasadnutia a v rámci diskusie bola vnesená len pripomienka člena komisie Mgr. Danko ohľadom expozície o moldavských Židoch, kde vyjadril obavu, či tvorcovia expozície budú mať dostatok informácií a ponúkol svoje odborné bádania k zostaveniu expozície. Tento bod bol prerokovávaný už na minulom zasadnutí komisie, kde sa však primátor mesta nezúčastnil.

Uznesenie 28/25 : Komisia odporúča pri zostavovaní obsahu činností v synagóge spojiť členov komisie s tvorcami expozície s cieľom zabezpečiť im odborné podklady

Z: JUDr. Borovský

T: podľa potreby

K bodu 5: Diskusia a rôzne

V úvode tohto bodu vystúpil primátor mesta, ktorý so znepokojením prezentoval rozličné stavebné aktivity v centre starého mesta, ktoré neprispievajú k zachovaniu jeho rázu a vyzval členov k spolupráci na určení normatívo-územného plánu, ktoré by zamedzili zásadne meniť charakter vzhľad budov a devalvovať tak jeho historický ráz. Poukázal na niektoré negatívne príklady na Hlavnej ulici, hlavne čo sa týka viac podlažnosti budov a ďalších negatívnych zásahov do architektúry centrálnej zóny. Členovia sa venovali aj problematike odkrytých „hradiab“ pri výstavbe parkoviska na križovatke pri Redute a odporučili primátorovi obrátiť sa na pamiatkový úrad prípadne aj archeologický ústav - nakoľko k otázke, či mesto malo alebo nemalo kamenné opevnenie (ktoré je novodobou symbolicky vyznačené na dvoch koncoch šošovkovitého námestia) nie je zatiaľ u členov komisie jednotný názor. Práve archeologické sondy môžu priniesť nové informácie.

Ďalej sa komisia zaoberala doručeným návrhom jej člena Mgr. Danko (v prílohe) kde bolo prijaté uznesenie ohľadom zaradenia ďalších dvoch pamätihodností do zoznamu pamätihodností mesta.

Uznesenie 29/25: Komisia sa návrhom zaradenia ďalších pamätihodností do zoznamu pamätihodností mesta bude zaoberať následne až po zasadnutí až po konferencii nakoľko je potrebné zmapovať viacero budov na Hviezdoslavovej ulici a predložiť zastupiteľstvu už kompletný zoznam navrhovaných chránených budov na tejto ulici.

Z: PhDr. Kováčsová

T: po 20.11.2025

Čo sa týka cintorína a náhrobkov na židovskom, ale aj verejnom cintoríne sa členovia komisie taktiež zhodli na tom, že je to téma, ktorú je potrebné podrobnejšie rozdiskutovať, že náhrobných kameňov určených na ďalšiu ochranu je viac než ten,

